

De Revue der Sporten

Officieel Orgaan van het Nederlandsch Olympisch Comité,
van den Ned. Amateur Schermbond en den Ned. Schermbond.

Uitgave: A. W. Bruna & Zoon's Uitgevers Mij, Utrecht. - Redacteur: Leo Lauer.

Abonnement per kwartaal f 3.15, verhoogd met 10 cts. incasso-kosten. Buitenland f 16.50. Afzonderlijke nummers f 0.30.

Abonnementen kunnen ieder kwartaal aanvangen, doch men verbindt zich voor een geheel jaargang.

Stukken, voor de Administratie bestemd, gelieve men te richten tot de Uitgevers.

Stukken voor de Redactie te zenden naar Leo Lauer, Zandvoort.

N.B. Ingezonden artikelen en foto's worden niet geretourneerd, tenzij men dit in een begeleidend schrijven verzoekt, en voor de terugzending postzegels insluit.

Voor advertentiën wende men zich tot den Heer J. F. CAMMELBEECK, Koninginneweg 44, ZANDVOORT.

"HIMA"'s

zijn goede rijwielen

NEDERLANDERS

steunt de Nederlandsche industrie en koopt een

H I M A

De Kon. Ned. Zee- en Roei-Vereniging heeft in de afgelopen week wederom haar groote jaarlijksche wedstrijden gehouden. De festiviteiten begonnen op 31 Augs., toen tal van watersporters elkander rendez-vous gaven op het IJ voor de hoofdstad. Hoe geanimeerd het op het water was, het eerste kiekje in dit nummer bewijst het. Bedoelde foto werd genomen tijdens den wedstrijd der Regenboog-klasse. Op den voorgrond ziet men de Holland, terwijl de tweede boot de Lies is. Verder-op in deze uitgave vindt de lezer nog eenige illustraties, van dit water-festijn der Koninklijke afkomstig.

THE READING STANDARD

(The World's Master Motorcycle) 2 cylinders, 8 P.L. uit voorraad leverbaar.

Importeur: Handel- en Industrie Maatschappij voorheen M. ADLER,

Prinsengracht 581-583 - AMSTERDAM.

FLYER M. A. KUYPER
v. Slingelandstr. 16
Tel. Schev. 1198 — DEN HAAG
DIRECT LEVERBAAR.

Zondag vonden wederom in 't Haagse motorwedstrijden plaats. Ditmaal had men de uitgestrekte renbaan van Duindigt als arena gekozen. Tal van belangstellenden waren opgekomen om onze tuftuifers in actie te zien. Hieronder een snapshot van den strijd.

AUTOMOBIELEN
G.F. BAKELS-AMSTERDAM

Aan de Belgen onze hulde! Zij hebben zich de beste voetballers van dit toernooi getoond. Coppée is een schitterend speler. Donderdag de finale!

Op dit eigenaardig toernooi wordt de finale gespeeld als er nog een stuk of vier wedstrijden moeten volgen. Waarom begrijpt niemand. Alleen Hirschman vond 't systeem ontzettend logisch en heeft er voor de pers college over gegeven. Alleen Nijland heeft 't begrepen. Of dit voor 't systeem pleit is de vraag.

De eindstrijd ging tusschen Tsjecho-Slowakije en België. Een gezellige eindstrijd!

De Tsjechen vonden anderhalf uur veel te lang, vonden bovendien 2-0 voor België al genoeg, schopten Coppée tegen den onderbuik, zeiden dat Lewis was omgekocht en verdwenen naar de doache.

„Zoo zijn onze manieren” floot Levy van de Nieuwe Courant tusschen z'n tanden.

Overigens 'n keurige natie. Janda lijkt nog altijd op Scharroo, maar mist diens voorname trekken. Hij speelt voetbal, zooals we dat 'n kwart eeuw geleden in Holland ook deden. De trainer van de tegenpartij moet dan 'n stoffer en blik bij zich hebben om de afgetrapte knieschijven, enkels en andere edele deelen bij mekaar te vegen.

't Werd 'n gezellig relletje: gendarmen

met geweren, 'n joelende menigte, een dreigende houding van 't publiek, klappen op neuzen en oogen en 'n Tsjecho-Slowaksche viel in zwijm en in m'n armen toen d'r binde een ongezoeten knock-out verkocht.

Overigens een beminnelijke wedstrijd, 'n mooi stuk propaganda voor 't vereidelend voetbalspel en voor de opvoedende waarde van wedstrijdssport.

Na afloop wou Kips 'n commissie van onderzoek instellen, 'n rapport indienen en 'n brochure samenstellen. Jopie Wijnmalen kan dan weer aan 't schrijven gaan.

Vrijdag en Zaterdag voetbalden we door. De gekste landen tegen mekaar. Egyptenaren tegen Franschen, Zweden tegen Spanjaarden, Italianen tegen Noren.

Er was geen touw meer aan vast te knoopen.

Hoe meer wedstrijden je verloor, zoo veel meer kans had je op 'n betere plaats en hierop scheen de training van 't Nederlandsche elftal dan ook berekend te zijn.

Alleen de Gaité en de whisky-soda kon ons redden en ze heeft ons gered, want we zijn nog op de derde plaats geëindigd, na België en Spanje.

Zaterdag was er niet veel te doen, maar men had voor 'n verrassing gezorgd.

Vier spelers, die zich na het middernachte-

lijk uur vertoond hadden in gelegenheden, die gesloten moesten zijn tijdens voetbaltoernooien of althans alleen geopend voor officials en journalisten, zouden naar huis gestuurd worden.

Timmermans zegde de kamers op, Hirschman kocht de spoorkaartjes en Kips gaf ze 'n uitbrander.

Maar de heeren staken de hoofden bijeen en bij monde van Bosschart dreigden ze met staking. Zelden slaagden 'n staking zoo schitterend. Collega Vliegen van Het Volk werd er jaloursch op.

De regelingcommissie had te kiezen tusschen twee.

a. te bezwijken voor de revolver-politiek van de spelers of

b. den N. V. B. een hopeloos figuur te laten slaan tegenover het buitenland.

Zij koos het eerste en herweek. Maar de elftalcommissie, ook niet mis, liet de belhamers uit het elftal en in deze prettige stemming gingen we Zondag tegen Spanje spelen.

't Was niet zoo slecht als Dinsdag, maar goed is toch anders.

We verloren met 3-1, maar hadden evengoed met dubbele cijfers kunnen verliezen. Iedereen dankte den hemel dat 't afgelopen was. Opgewekt togen we Maandag Moerdijk-waarts.

HOTEL, CAFÉ-RESTAURANT „HET ROOMHUIS, BOSCHHEK”

's-GRAVENHAGE

Tel. H 606

Eigenaar: H. L. P. ALSEM.

Het modern ingerichte Hotel is voorzien van Badkamers, Electrisch Licht, Centrale Verwarming, Warmwaterleiding, Tennisbanen, Tearooms, Garages, Kegelbanen. Eigen Auto's ter beschikking van Hotelgasten en Bezoekers.

Over kolven en kaatsen

DOOR S. KALFF.

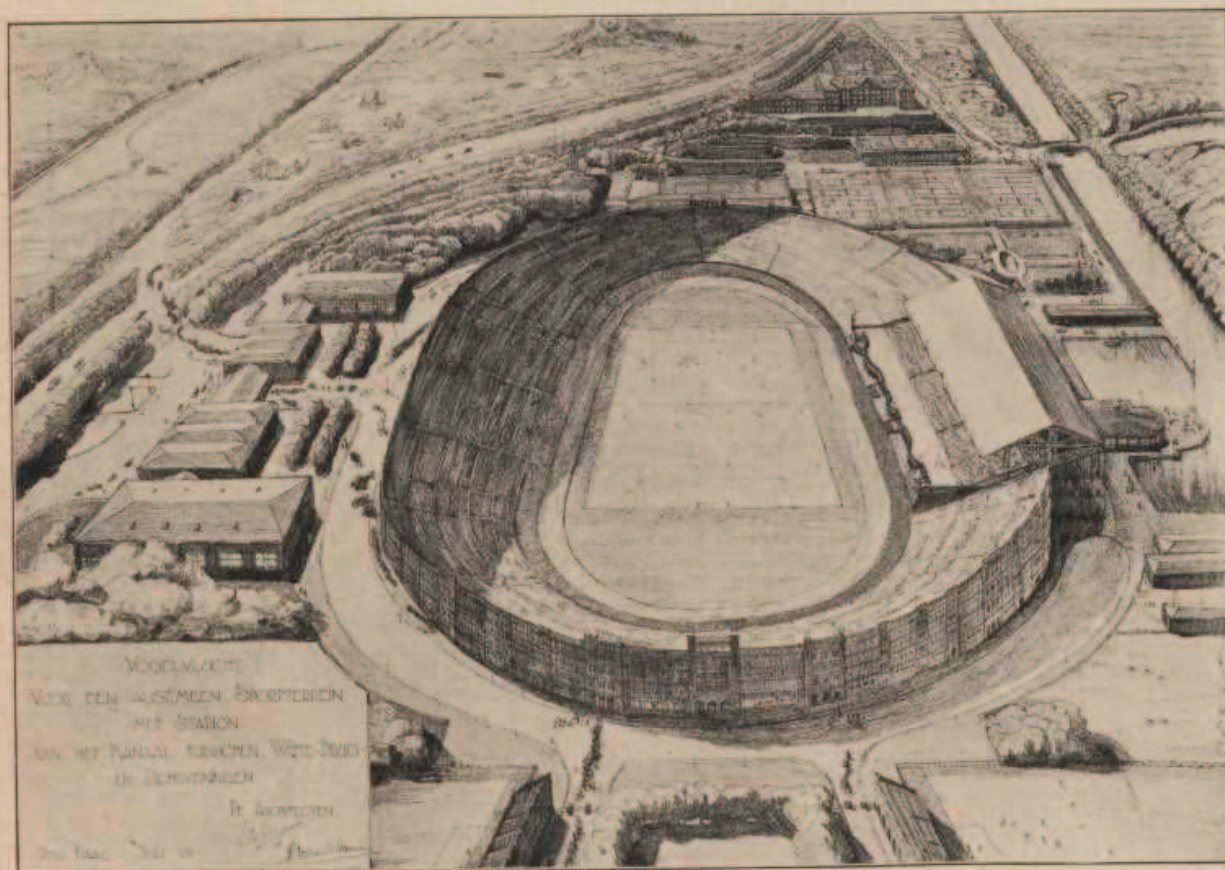
De „Ned. Staatscourant“ ijverde indertijd voor de zuiverheid der taal, toen zij in de statuten van een Nijmeegsche hockey-club dat woord telkens supprimeerde, en verving door „haakstok-spel“.

Vroeger werd al eens het denkbeeld bepleit om, in plaats van hockey, te spreken van veldkolven, waarbij herinnerd werd dat de Engelsche spelen golf, hockey en bandy alle het oudhollandsche kolfspel tot voorganger hebben, en dat men die termen gevoelig zou kunnen verdietschen door terreinkolven, veldkolven en ijskolven. Te vergeefs echter; bij de bekende voorliefde van Hollanders voor onhollandsche woorden, en tegenover het feit dat geen dialect in Nederland zulk een kweekbodem voor de bastaardij en vergaarbak van vreemde, vooral Engelsche termen is als het dialect van het openluchtspel, was deze aanmaning zooveel als den doove een sprookje verhaald. Er is nog altijd reden voor de verklaring, dat menig sportverslag slechts leesbaar is wanneer het eerst eens in 't Hollandsch vertaald wordt.

Over het spel zelf schreef W. Ooteman:

„Goed beschouwd is het kolven niets dan een soort biljarten. Daar heeft men drie ballen, waarvan één de bal des spelers is, en het kolfspel heeft een bal en twee palen, die voor den loop van den bal zorgen. De paal (in het midden der baan) bewerkt hetzelfde bij het kolven als de bal der tegenpartij bij 't biljarten, hij zorgt voor het effect. De speler heeft, als voortbeweger van een elastieken niet hollen bal, een stok met een spadevorming koperen verlengstuk. Toch gebruikt men ook een sajetten bal met leer omwonden. Deze ballen vereischen een groote kracht en behendigheid van den speler, want uit zichzelf veeren ze niet veel. Enz.“

Dezelfde schreef dat „in den laatsten tijd het kolfspel meer en meer in zwang komt;“ maar 't heeft in populariteit nog geen hand water bij 16de en 17de eeuw, toen kolven het nationale spel bij uitnemendheid was. Het was zoo geliefd en zoo algemeen dat er binnen de steden, bij de toenemende bevolking en betimmering, spoedig geen plaats meer voor was, en dat de stedelijke keuren verboden om binnen de stadsvesten zich daarmee te vermaken. Maar dit verbod hielp weinig; de stedeling bleef den bal slaan op straten, pleinen en kerkhoven. Vader Cats stelde kolven en kaatsen voor als de uitspanningen, welke bij den Nederlander het eerst in aanmerking kwamen om zijn leed te verzetten. Iedere natie had eigen manier om zich de zorgen te verdrijven,

In Den Haag heeft men grootsche plannen met het oog op den bouw van een stadion. Kapt. Scharroo is de geestelijke vader van dit plan. Men wenscht een moderne arena aan het Kanaal tusschen de Witte Brug en Scheveningen. Men heeft ons in staat gesteld, een ontwerp in vogelvlucht van deze grootsche inrichting te publiceren. Het eigenlijke stadion bevat een voetbalveld, een loopbaan, een piste voor wielrenners, terwijl er ook nog plaats is voor de hippische sport. Men zou een 60.000 kijkklustigen kunnen bergen. Verder komen op het omliggend terrein nog voetbalvelden, tennis-courts enz. voor, terwijl ook een jacht-haven tot het plan behoort. Zooals men ziet: een grootsch project! Waaraan in Nederland dringend behoefte is. Wij bezitten op dit oogenblik nl. geen moderne arena. Het is dan ook te hopen, dat men in de Hofstad de behoefte aan deze instelling beseft, en de initatief-nemers op krachtadige wijze steunt.

RENAULT Automobiel-Garage CENTRAL

's-GRAVENHAGE

in Holland greep men naar den bal (wanneer men 't niet eerst naar de flesch deed):

Een Franschman in syn droefheit sinckt,
Een Duyts om bly te worden drinckt,
Een Engelsman in sware quel
Versacht syn hart met snarenspeel,
Een Spanglaert sit in huys en weent,
En 't schynt dan wort syn loet verkleent,
En wie te Romen droevigh wert,
Die stilt met slaep syn treurigh hert,
Een Haegs kint in een droef geval
Gaet in het Bosch en slaet den bal.

Buiten de vesten der stad was het spel gemeenlijk vrij; reeds hertog Albrecht van Beieren veroorloofde aan de poorters „het kaetsen en de den bal mitter colven te slaen buten der vesten, en de scieten mitten hoge”. Te Haarlem gaf dezelfde vorst aan de burgerij ten geschenke een speelveld, de Baan genaamd en thans nog als zoodanig bekend, ten einde daar, gelijk de oude kroniekschrijver Ampzing er van rijmde:

Te spelen op de Baan met pyl of kloot of bal,
Een yder dat hem lust en naer syn welgeval.

De hertog had bepaald dat die Baan ten eeuwigen dage een speelveld moest blijven, maar die eeuwigheid duurde niet langer dan tot de regeering van koning Lodewijk Napoleon. Toen deze het paviljoen Welgelegen (het tegenwoordige Museum van Kunstnijverheid) kocht, vond men er geen bezwaar in hem ook het daarbij gelegen speelveld af te staan. Het onbarmhartige Hollandsche klimaat belette intusschen maar al te vaak het openluchtspeel; van daar dat men reeds vroeg er op bedacht was de golfbanen te overdekken. Overal, in openbare pleiziertuinen, societeiten en herbergen vond men zulke banen; er waren zelfs ruime zalen voor ingericht met de kolfbaan in 't midden, en langs de muren tafels en stoelen voor de toeschouwers. Te Amsterdam bestonden in het jaar 1792, zoowel in als om de stad, niet minder dan 217 kolfbanen, waarvan de situatie vermeld wordt in het Amsterdamsche jaarboekje van 1889. De bekende uitspanning *Stadlander* bezat een baan van 130 voet lengte, voor dien tijd een „ruizebaan”. Druk bezocht was ook de kolfbaan van den *Doolhof*, op de Prinsengracht bij de Looiersgracht. Deze werd in 1760 weggebroken om plaats te maken voor een schommel en draaischuitjes, niet omdat het kolven toen reeds in onbruik was geraakt, maar omdat de *Doolhof* allengs een speelplaats voor kinderen was geworden. Op de Historische Tentoonstelling van het jaar 1876 waren een paar afbeeldingen van zulke inrichtingen te zien, n.l. de kolfbaan „de Zon” op den Nieuwendijk, en van de „Keizerlijke Kolfbaan” op de Keizersgracht.

Nieuwelingen in 't spel behoefden niet verlegen te zijn om eene handleiding om het te leeren; in de boekerij van het Kon. Oudheidk. Genootschap berust een thans zeldzaam geworden boekje getiteld: *Verhandeling over de oorsprong van het kolven*. Onderwijs in de Manier hoe het Spel gespeeld wordt, en Ordonnantie op het kolven.

De Nuttigheid van dit Spel boven andere speelen aangeprezen. Register der spreekwoorden, in het Nederduitsch en Fransch. En eindelijk een Naamwijzer der Kolfbaanen binnen en buiten Amsterdam, alsook in verscheide andere Steden en Dorpen. Opgesteld tot vermaak der Liefhebbers. De tweede verbeterde druk, te Amsterdam by Jan Roos en Gerbrand Roos, Boekverkoopers 1792.

Ook langs de wegen, waar ze eften genoeg waren, werd gekolfd door een paar stokken in den grond te zetten bij wijze van paaltjes, en een hoopje zand of „tuitje” te maken om er den bal op te plaatsen. Van daar het spreekwoord „den bal op het tuitje zetten”, in den zin wellicht van: de puntjes op de i zetten.

De kolfbanen op het land bestonden gemeenlijk uit langwerpige houten loodsen met pannen gedekt, 80 bij 20 voet, met een gladden, waterpas gemaakten vloer van leem vermengd met kalk. Op een vierde der lengte van elk einde der baan stond een uit hard hout gedraaide paal, soms ter hoogte van een paar voet omkleed met klokmetaal, ten einde ze beter zouden klinken bij 't aanslaan der ballen. Die ballen waren van sajat saamgerold en met wit leder overtrokken, terwijl de kolven met koperen klikken voorzien werden. In den bloeitijd van het spel lieten de kasteleins van bekende uitspanningen jaarlijks om een prijs kolven, en zoo'n wedstrijd, te voren in de couranten aangekondigd, deed de liefhebbers van heinde en ver toestroomen. De prijs bestond niet zelden uit een zilveren kolf met een fluweelen handvat. Zoo de waard zijn voordeel had uit de vele verteringen, ook na aftrek van kosten voor zoo'n prijs, hetgeen voor zoo'n prijs, hetgeen voor de deelnemers den prikkel aan 't spel gaf was het aangaan van weddenschappen. 't Mocht daarom wel, dat de kastelein in de *Witte en de Zwarte Hond* te Rotterdam voor zijn kolfbaan het opschrift had geplaatst:

Liefhebbers, hier hangt kolf en bal:
Hagendevelt *) van Rotterdammers al.
Die kolven wil komt hier ter stea,
Maar brengt wat dukatonnen mee.

Gelijk bij zooveel andere spelen werd ook hier grof gespeeld en zwaar gewed; een lokaal schrijver getuigde, dat menig Amsterdammer zich in de kolfbaan geruineerd had. Anderen pleegden malversaties om hun verlies aldaar te dekken.

Le Francq van Berkhey vond het kolven behalve een vermakelijk ook een leerzaam spel, dewijl het berekenen der lijnen, welke de bal te beschrijven had, als een soort van wiskundige oefening was aan te merken. En de „bazen” in 't spel namen daarvoor niet eens den pijp uit den mond: geen neuswarmertje, maar den langen gouwenaar met een dopje. Alleen, dewijl ze met beide handen de kolf moesten aanvatten, namen ze die pijp dan dwars tusschen de tanden, waarbij de horizontale pijpesteele hun diende tot „hulpijn” bij hunne diepzinnige wiskundige berekeningen. 't Waren de finesses van 't spel, *savez-vous!*

*) Eene groote menigte.

(Wordt vervolgd).

SINGER
10 H.P.
AUTOMOBIELEN

The „Worlds Best” Light Car.

SINGER Phaeton 2 pers. m/Dickey seat f 6500.—
SINGER Sporting Type 2 pers. f 6500.—
SINGER Cabriolet 2 pers. f 7600.—
Firma KLAAS BAVING (JOH. SCHUT) AMERSFOORT.